

D.2.1. Részvétel az országgyűlési választásokon

A *Demokrácia* hatásterület különlegességét az adja, hogy a politika ciklikussága miatt időről időre alkalmazkodnunk kell a politikai ciklus változásához, attól függően, hogy éppen választási évet írunk, avagy a ciklus közben végzünk mérést. Az ezt megelőző *Jó Állam Jelentésekben* az időközi választási részvételt elemeztük, azonban az idei évben véget ért a 2014–2018 közötti parlamenti ciklus, új országgyűlési választásokat tartottak, emiatt a korábbi időköziség mutatót jelen indikátor váltotta fel az idei jelentésben.

A mutató fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni, hiszen a demokrácia lényegét adó népszuverenitás a parlamenti szavazáson tud a leginkább érvényre jutni (a népszavazás mellett). A parlamentáris kormányformájú államokban – így Magyarországon is – a parlamentnek és a parlamenti választásoknak még nagyobb jelentőségük van, mint prezidenciális vagy félprezidenciális kormányformák esetén, hiszen a végrehajtó hatalom a parlamentnek felelős kormány kezében összpontosul.

A választási részvétel és a politikai verseny kapcsolatát általánosan úgy írhatjuk le, hogy minél több választót aktivizál a választásokat megelőző kampány, annál eredményesebb és élesebb a politikai verseny.

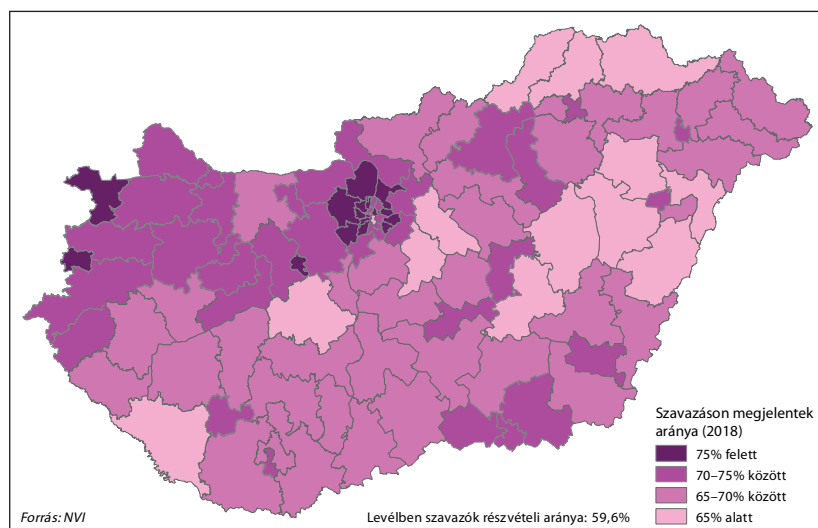
Magyarországon a rendszerváltozás óta a nyolcadik szabad választást tartották 2018-ban. Ezen időszak alatt egy nagyobb választójogi reform történt – választási rendszerünk alapelveinek, alapvető struktúrájának, a vegyes rendszernek a megtartása mellett. Az 1990–2010 között tartott hat választás két fordulóban zajlott. A második fordulóra

azon egyéni választókeretekben volt szükség, ahol az első fordulóban egy jelölt sem szerzett abszolút többséget. A második forduló tehát nem terjedt ki az egész ország területére (ellentétben az elsővel), másrészt pedig pártlistákra ezen második fordulók során nem szavaztak a választók. Ezért vizsgálatunkban e választások esetén az első forduló részvételi arányát tüntettük fel, általános jellege okán.

A hatályos választójogi szabályaink alapján tartott 2014-es és 2018-as választás csupán egyfordulós volt, ugyanakkor a korábbi szabályokhoz képest módosult a választói jogosultsággal rendelkezők köre, a jelenlegi szabályozás nem követeli meg a magyarországi lakóhely meglétét. A magyar állampolgárságú, nem Magyarországon élő „levélszavazat” formájában csak az országos pártlistákra szavazhatnak. A munkacsoport célszerűnek látta a levélszavazatokkal korrigált és a levélszavazatok nélküli részvételi arányokat is feltüntetni a 2014-es és a 2018-as választásoknál.

Az arányok alakulását elemezve megállapítható, hogy 1990–2002 között alapvetően emelkedő tendencia volt megfigyelhető (csak az 1998-as választások jelentenek kivételt), majd 2002–2014 között folyamatos csökkenés látható. Ezen csökkenő tendenciát a 2018-as választás megállította, és a korábbi választásokhoz képest kiemelkedő részvételi arányt eredményezett, amely csak a 2002-es, rekordrészvétellel lezajlott választásokhoz mérhető.

Az elmúlt választások csökkenő tendenciáját az idei választás megállította. A magas részvételi arány intenzív politikai versenyt feltételez.